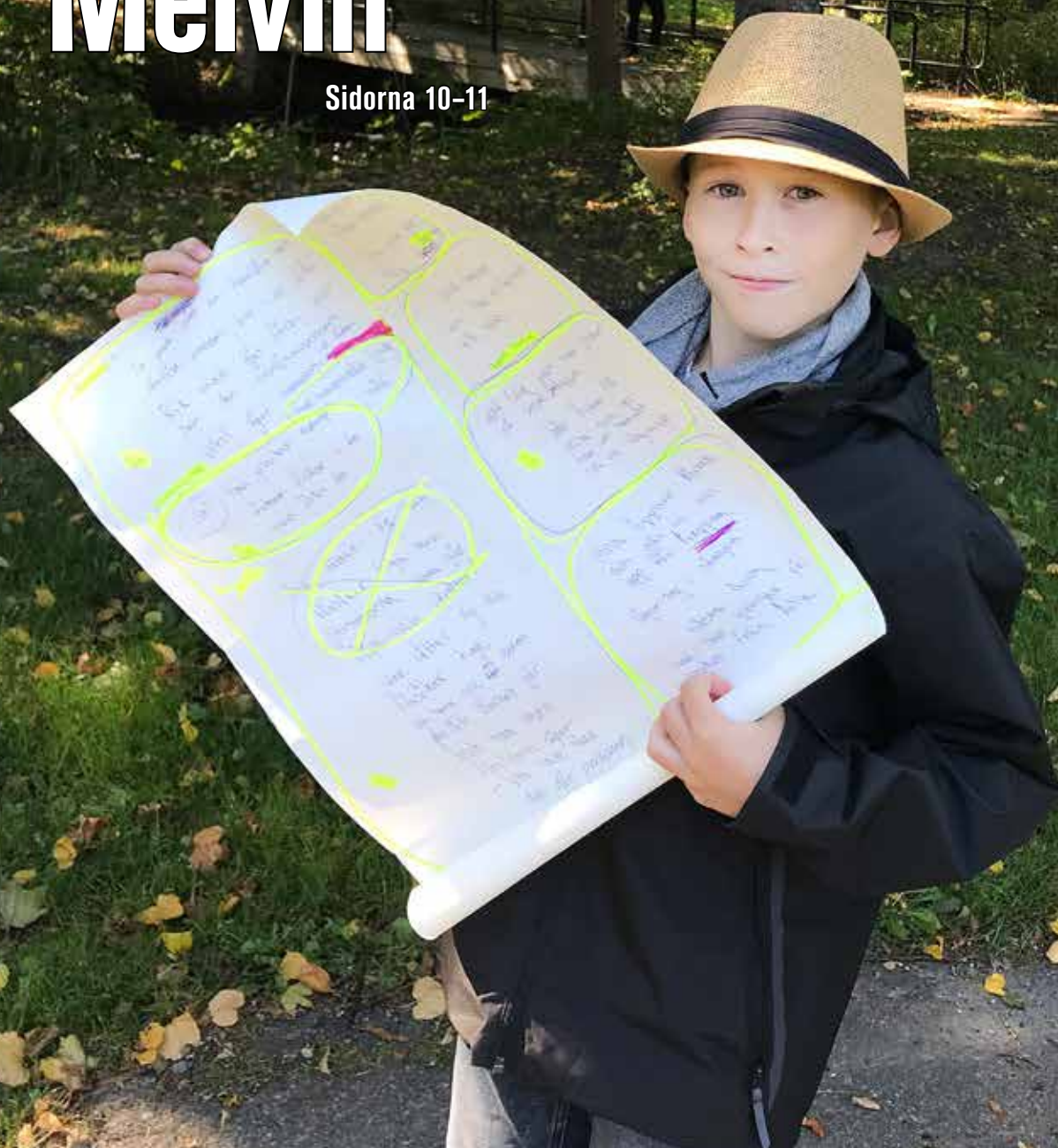

Manus- makaren Melvin

Sidorna 10-11

VÅRT LAXÅ

En tidning för dig som bor i Laxå kommun
2/2021

Skola och skog: Goda resultat

Barn och ungdomar i vår kommun gör skillnad. Att filmgänget Laxå Movie-makers tar hem pris för en filmberättelse som handlar om omtanke, kärlek och solidaritet gör mig varm och hjärtat. Och att Anni Pettersson jobbat för att få till ett övergångsställe vid sin skola i Finnerödja kan sägas vara en bravad. Hon fick vänta, men det blev resultat. Nu kan hon och hennes skolkamrater komma över Tivedsvägen på ett säkert sätt.

Centralskolans nior har också visat vad de kan. Eleverna höjer sina resultat, 96 procent av dem har fått bättre betyg. Den ansträngning som de och skolans personal gjort för att uppfylla målen i ämnena har verkligen gjort skillnad!

Laxå kommun gör avtryck på flera sätt. Vår strävan att skapa trivsamma skogar att vandra i runt Tivedens nationalpark har givit genklang. Nu avverkar Sveaskog den intilliggande skogen hyggesfritt, något som påverkar också vårt klimatavtryck positivt.

Tivedens nationalpark är ett guldägg, som turistföretagarna konstaterat vid sin sammanfattning av sommarsäsongen då besöksstatistiken i parken nådde rekord. Därför är det bra att vi och våra grannkommuner runt nationalparken slår kloka huvuden ihop tillsammans med näringen för att utveckla turismen i Tiveden på ett hållbart sätt.

Bo Rudolfsson (KD)
kommunstyrelsens
ordförande

Det är tillsammans som vi kan nå våra miljömål

När dessa rader skrivs träffas många länders ledare i Glasgow för ett klimat-toppmöte. Klimatfrågan har blivit vår viktigaste utmaning och handlar kort och gott om jordens framtid. Man lovar att nå ambitiösa mål som ska göra att vi klarar en temperaturhöjning som bara ger "rimliga" konsekvenser.

För Laxå kommun är klimatpåverkan vår viktigaste miljöfråga sedan flera år tillbaka. Det här gör att vi faktiskt kommit en bra bit på vägen. Harry Lundin.

Vår fjärrvärme produceras nästan utslutande med biobränsle (briketter och pellets). Alla våra fastigheter värms med fjärrvärme eller med värmepumpar. Vårt fastighetsbolag kör alla sina maskiner på biodiesel (HVO 100).

Bilarna i hemtjänsten, som rullar dygnet runt, går i huvudsak på el (några fyrhjuls-

”Jag hoppas att vår nya översiktsplan ska visa vägen framåt för att skapa förutsättningar just för en hög livskvalitet för alla som bor och verkar i Laxå kommun.

drivna bilar för landsbygden gör inte det). Ännu viktigare är kanske att alla våra barn får med sig god kunskap om hållbar utveckling och därför satsar vi mycket på det redan i förskolan. Det här är bara några exempel på vårt klimat- och hållbarhetsarbete.

Just nu pågår en debatt om skogsbruket och dess positiva eller negativa klimatpåverkan. Runt nationalparken har Sveaskog avsatt 2 000 hektar till hyggesfritt skogsbruk. I ”skogs-

världen” får detta mycket stor uppmärksamhet. Skogsforskare hävdar att stora hyggen är dåliga ur klimatsynpunkt. I den hyggesfria zonen testas nu alternativa metoder till det traditionella hyggesbruket.

Hur ska Laxå kommun möta utmaningarna som en hållbar utveckling innebär?

Jag tror att arbetet med vår nya översiktsplan kommer att peka ut den långsiktiga kursen för vårt hållbarhetsarbete. För oss svenskar har hållbar utveckling ofta varit lika med ett klimat- och miljöarbete. Egentligen är det ”bara” en förutsättning för hållbar utveckling. Själva syftet med vårt hållbarhetsarbete är livskvalitet.

Jag hoppas att vår nya översiktsplan ska visa vägen framåt för att skapa förutsättningar just för en hög livskvalitet för alla som bor och verkar i Laxå kommun. För att den ska bli bra behöver vi göra detta arbete tillsammans med er Laxåbor – på ett helt annat sätt än tidigare.

Harry Lundin
kommunchef

Förstasidesbilden:

Melvin Sundkvist är en av flera barn och ungdomar i gruppen Laxå Movie-makers. De tog hem segern i distriktsfinalen i Noomaraton, en tävling där man deltar med en film gjord på 24 timmar. Melvin, som går i fjärde klass på Centralskolan, stod för manus i filmen med titeln Drömmarnas Park.

Foto: Sanna Söderström

VÅRT LAXÅ

Tidning utgiven av Laxå kommun

Ansvarig utgivare: Harry Lundin.

Redaktionskommitté: Harry Lundin, Maria Lavesson Hjortzberg, Sofie Nordenhaag Law, Tomas Dahlberg, Hans Traav, Sanna Söderström, Per Molin, Mattias Looström och Anna Wiktorsson.

Produktion: Axelsson & Jansson Media AB, text och foto, EC Media AB, layout och redigering.

Tryck: Princo Welins, Örebro.

Kontakt: Laxå kommun, Postgatan 2–4, 695 80 Laxå, tel: 0584-47 31 00, hemsida: www.laxa.se
Nästa nummer utkommer i april 2022.

Anni Pettersson med kaninen Nina går på egna övergångsstället över Tivedsvägen i Finnerödja.

Annis övergång säkrar vägen till barnens skola

Ibland kan det vara bra med tålamod.

Det har Anni Pettersson, 12 år, i Finnerödja lärt sig. När hon gick i första klass i Finnerödja skola lämnade hon in ett medborgarförslag om ett övergångsställe över Tivedsvägen. Då var hon sju år.

Nu går hon i sexan och i våras blev övergångsstället verklighet.

– Jag tyckte att det dröjde, och tänkte nästan gå ut själv och måla på vita streck, men nu är det bra eftersom jag och min bror och andra barn måste passera över den här vägen när vi går till och från skolan.

Och det kan kännas lite osäkert, särskilt mörka höst- och vintermorgnar, eftersom gatubelysningen vid Annis övergångsställe är dålig. Då är övergångsstället och den avsmalnande gatan en trygghet.

Övergångsstället vid Tivedsvägen är en av de trafiksäkerhetsåtgärder i Laxå kommun

som genomförts under en rad av år. Det började med att en gedigen konsultutredning som identifierade var förbättringar behövdes för att säkra barns och ungdomars gång- och cykelväg till skolan i Laxå och Finnerödja. Steg för steg har det programmet genomförts med en 50-procentig statlig medfinansiering via Region Örebro län och Trafiksäkerhetsverket.

I år kom turen till angöringen vid Finnerödja skola med övergångsställen, avsmalnande gata och vändplan mellan skolan och förskolan.

I Laxå är trafiksäkerhetsåtgärder tidigare genomförda vid Saltängsskolan och pågår nu vid Centralskolan. Där separeras bilar från gående och cyklande och en parkering anläggs för föräldrar som lämnar och hämtar barn vid skola och förskola.

Samtidigt säkras en gång- och cykelväg på Idrottsvägen som är tillfarten till Centralskolan.

Ny återvinningscentral klar i början av nästa år

Nya återvinningscentralen i Laxå växer fram. I januari beräknas den kunna öppna för allmänheten.

Då erbjuds den som önskar gå en utbildning i Grönt kort, som gör återvinningscentralen tillgänglig genom passering med körkort från kl 8 till 21

dagligen. ÅVC:n ska även vara öppen två dagar per vecka och en lördag i månaden. Då krävs inget Grönt kort.

Det är Sydnärkes kommunalförbund som bygger i alla fyra medlemskommuner, Laxå, Lekeberg, Hallsberg och Asker-sund. Kostnaden för den i Laxå

blir 24 miljoner kronor.

Läs mer om Gröna kortet på Sydnärkes kommunalförbunds hemsida <https://kf.sydnarke.se/atervinning/atervinningscentraler/grontkort>.

Där kan du även se bilder hur återvinningscentralen i Laxå växer fram.

Gröna kortet kräver en timmes utbildning.

Team Johansson brinner för lärande i arbetsteam

Det är ett sammansvetsat team som nu leder skolorna i Laxå kommun. Sedan den 2 augusti är Mikael Johansson ny rektor på Centralskolan och Anniefrid Johansson leder verksamheten på Saltängsskolan och Finnerödjaskolan sedan den 6 september.

Mikael Johansson har en bakgrund som pedagog i matematik och naturorienterande ämnen.

– Jag har arbetat som lärare och rektor i 20 år, senast på Bruksskolan i Degerfors, säger Mikael Johansson. Jag hade kikat på arbete i Laxå en tid och när tjänsten som rektor på Centralskolan annonserades ut slog jag till.

Mikael Johansson har en plan för sitt rektorskap. Han vill arbeta för långsiktig skolutveckling och startade med att knyta till sig parhästen Anniefrid Johansson som rektor på Saltängen och Finnerödjas skolorna. Hennes bakgrund är som lärare i grundskolan där hon arbetat många år med ämnena svenska, engelska och dans. Anniefrid är även utbildad studie- och yrkesvägledare och har, liksom Mikael genomgått den statliga rektorsutbildningen och kommer till Laxå närmast från en tjänst som rektor för skolor i Degerfors.

– Vi har båda erfarenhet från ett tvålärarsystem på Bruksskolan och liksom Mikael brinner jag för lärande i team, säger Anniefrid Johansson.

Det innebär att stärka ar-

De två nya rektorerna i Laxå, Saltängens och Finnerödjas Anniefrid Johansson och Centralskolans Mikael Johansson, är inställda på långsiktigt utvecklingsarbete.

” Vi har en trygg bas att jobba med. Bra personal med en mix av män och kvinnor. Elevmiljön är lugn både i korridorer och i klassrummen.

betslaget, lyfta det som görs runt eleverna, med trygghet, elevmedverkan och klassfokus kombinerat med omvärldsspanning.

– För goda resultat krävs att vi vidgar perspektivet, fokuserar på utbildningens syfte, som inbegriper hela skoldagen och får ett sammanhang som går genom alla årskurser med början i förskolan, det vi kallar för pedagogisk kontinuitet. Detta arbete innebär att rektor och pedagoger från förskolan har en central roll.

Team Johansson tror på sin idé.

– Vi har en trygg bas att jobba med, säger Mikael Johansson, bra personal med en mix av män och kvinnor i kollegiet. Elevmiljön är lugn både i korridorer och i klassrummen.

En faktor som de två rektorerna noterat med gillande är Laxå kommuns principbeslut 2019 att vara en akademisk kommun, vilket innebär att man vill arbeta med hållbar utveckling baserad på forskning.

– Det gäller även skolan och arbetet kräver tålmod. Skolutveckling tar sex till åtta år.

Eleverna på Centralskolan har fått upp ångan och höjer betygen.

Arkivfoto

Glädjande skolresultat: Nära alla får höjt betyg

Eleverna i årskurs 9 på Centralskolan i Laxå har arbetat på bra. Statistik från vårterminen visar att 96 procent av dem har höjt sina betyg i ett eller flera ämnen.

Det är ett bättre resultat än på flera år. Eleverna uppfyller sina mål i alla ämnen i hög grad vilket innebär att fler får godkänt i sina ämnen.

Även om nyanlända till skolan naturligt tenderar att dra ner resultatet visar statistiken att elever med utländsk bakgrund som vistats i Sverige mer än fyra år bidrar till ökad måluppfyllelse.

En notering är att pojkar når kunskapskraven i alla ämnen

(blir godkända) bättre än flickor, medan flickor har ett högre genomsnittligt meritvärde (bättre betyg).

Elevernas förbättrade resultat beror enligt skolchefen Katarina Holmsten att skolan arbetat med riktade insatser för att få en ökad måluppfyllelse. Dit hör utveckling av undervisningen genom att kollegor lär av varandra.

Här har skolan under tre terminer samverkat med forskare från Örebro universitet, ett samarbete som fortsätter en fjärde termin.

Skolan har även haft fokus på ökad skolnärvaro där man samverkar med Centralt skolstöd i Örebro kommun.

Nu gäller det att fortsätta på den inslagna vägen för att behålla och ytterligare förstärka skolresultatet.

– Förutom fortsatt arbete med det kollegiala lärandet och skolfrånvaron krävs fler speciallärare. Vi behöver också se över hur vi på bästa sätt möter de behov som nyanlända elever har, säger Katarina Holmsten.

Att det genomsnittliga meritvärdet ökar innebär att eleverna får ökad konkurrenskraft vid ansökan till nationella gymnasieprogram och förbättrade möjligheter att påverka sin framtid genom att få behörighet till högskole- eller universitetsstudier.

BOKTIPSET

1793, 1794 och 1795
av Niklas Natt och Dag

En Bellman noir-trilogi och en historisk deckarserie. Utspelar sig i tiden efter mordet på Gustav III. Folket far illa och ingen litat på någon. Huvudpersonerna Mickel Cardell och Cecil Winge utreder fallet av ett stympat lik som hittats i en sjö. Med detta brott tar handlingen fart och genomsyrar de kommande böckerna.

Två böcker om bildkonstnärer:

Bilder, drömmar
av JP Lahall

Lahall har i snart 50 år fotograferat naturen och boken speglar kärleken till naturen, ett sökande efter rätt ljus och känsla och om drömmarna.

BAW – en konstnärs resa från Laxå till karnevalernas New Orleans
av Lisbeth Axelsson

Boken handlar om Laxå-sonen som föddes för snart 170 år sedan och som kom att bli en inflytelserik konstnär i USA.

Låna ett magasin!

Laxå bibliotek har en rad tidningsmagasin till utlåning. Heminredning, hälsa, camping, mat och motor med mera! Reservera via hemsidan eller ring eller mejla och berätta vilka böcker och tidningar du vill låna!

Söka bygglov över internet möjligt om några månader

För drygt ett år sedan var det avstamp för sammanslagningen av byggförvaltningen och miljöförvaltningen i Sydnärke kommunerna Laxå, Lekeberg och Askersund.

Nu noterar Fredrik Idevall, chef för de sammanslagna enheterna, en positiv utveckling för byggdelen av förvaltningen, även om inte allt ännu fallit på plats.

– Vi har inte minst gjort förändringar i den del som gäller mötet med invånarna. Vi får till fler detaljplaner snabbare eftersom vi utökat personalstyrkan. Vi lanserar också interaktiva kartor på kommunens hemsida där medborgare själva kan söka information, säger han.

Det är kartor som tidigare endast var tillgänglig för kommunens personal. Men nu kommer alltså den som vill hitta

Första personalmötet inför sammanslagningen för drygt ett år sedan.

Arkivfoto

information kring ett område för till exempel byggnation själv via kommunens hemsida, kunna ta del av kartor, planer och villkor.

– Den som vill köpa eller bygga hus på landet kan gå in på kartan se hur möjligheterna ser ut och snart kunna ansöka om bygglov över internet.

En flaskhals som har be-

arbetats är den långa handläggningstiden för bygglovsärenden.

– Det är fortsatt hårt tryck men vi har i de flesta fall lyckats korta handläggningstiderna något.

Byggavdelningen har dessutom satt i gång tillsynsarbetet och anställt en handläggare

som tar emot anmälningar om till exempel svartbyggen och ovårdade tomter.

Personalen flyttar från Laxå till Askersund under andra halvåret 2022, men tanken är att det även i fortsättningen ska finnas möjligheter att boka in möten i Laxå med förvaltningens personal. Telefon-tiderna har utökats.

Mer thaimat till Laxåborna

Nu får fler gäster plats att äta Thi Dep Les thaimat och sushi. I mitten av november flyttar hennes restaurang Thai Hao några meter österut till hörnet Postgatan-Järnvägsgatan i Laxå.

Den nuvarande lokalen har blivit alldeles för trång och med den nya satsningen kan Thi Dep Le nu servera 20 gäster samtidigt.

– Det känns bra att få större svängrum. Det innebär också att jag kan anställa fler. Fler matgäster innebär att jag behöver anställa fler, säger hon.

Thai Hao är både lunchservering och kvällsrestaurang och håller öppet alla dagar i veckan. Dock stängt på onsdagar efter kl 14.

Fastigheten ägs av Laxåhem.

Nu kan Thi Dep Le ta emot fler gäster i sin restaurang.

Hållbart bruk i Laxåskogarna – kalhyggen snart minne blott?

Anders Tivell, skogsägare och turistföretagare i Tiveden, har blivit en frontfigur i debatten om det hållbara skogsbruket. När olika aspekter på de svenska kalhyggens klimatpåverkan ska dryftas och SVT speglar detta i programserien Vetenskapens värld och Slaget om skogen utgör Anders Tivells sätt att avverka ett exempel på hur Framtidens skog kan formas.

– Det började med att jag inte längre ville gå i min egen skog, formad av kalhyggen som den var, den var inte trevlig att uppleva. I slutet av 80-talet sökte jag därför alternativa sätt att bruka skogen och hittade det i Tyskland och Finland.

Det innebar att enbart skörda de fullvuxna träden, liksom man plockar de finaste blomorna på sommarängen, ett sätt att avverka som också innebar god ekonomi.

– Jag ville dessutom bevara biologisk mångfald och minska avverkningsens klimatpåverkan.

I 30 år nu har plockhuggningen, eller det hyggesfria kontinuitetsbruket, pågått i Anders Tivells skogar och resultatet växer fram: Friska bestånd med gläntor där skogen förnyas sig själv med en blandning av löv och barrträd som ger skogsägaren både gott samvete och en god ekonomi.

– Mitt budskap är att vi mås-

Anders Tivell, turistföretagare i Tived och skogsägare, slår ett slag för hyggesfritt kontinuitetsbruk.

te få till ett nytt skogsbruk för klimatet och den biologiska mångfaldens skull. Forskare i Lund har visat att landets samlade 200 000 kalhyggen släpper ut 17 miljoner ton koldioxid årligen vilket är lika mycket som hela vår bilpark! Dessutom är en tredjedel av

våra växtarter rödlistade på grund av vårt skogsbruk.

Och det är bråttom. IPCC, den mellanstatliga panelen för klimatförändringarna, varnar för att det är tio år som gäller för att få hejd på koldioxidutsläppen.

– Vi skogsägare kan var och

” Jag ville bevara biologisk mångfald och minska avverkningsens klimatpåverkan.

en påverka så gott vi kan och det kanske viktigaste jag som enskild människa kan göra är ju att sköta min egen skog så att jag bidrar till ett hållbart samhälle.

Fördelarna med detta hyggesfria kontinuitetsbruk är att ekonomin ändå blir lika god som kalhyggesbruk. Anders Tivell får 800 kronor för varje fullvuxet träd. Ingen kostnad för återplantering. Det sköter skogen.

– Så blir förtjänsten bra med minsta möjliga arbetsinsats!

Anders Tivell tycker att det är mycket bra att Laxå kommun satsat på hyggesfritt skogsbruk runt nationalparken.

– Sveaskogs Rune Andersson har gjort vad han kunnat och utan kommunen hade vi inte haft de hyggesfria zonerna alls. Den elogen kan Laxå kommun få!

Anders Tivell välkomnar den skogsägare som vill veta mer om hans sätt att avverka skogen att kontakta honom: Mejl: anders.tivell@gmail.com Eller ring: 0704-036 034

Hyggesfritt runt nationalparken

Hyggesfritt är möjligt. Det visar Sveaskogs avverkning i skogarna runt Tivedens nationalpark. Sveaskog är den dominerande markägaren runt parken med 2 000 hektar skog, i en hyggesfri zon, varav tre fjärdedelar är beläget i Laxå kommun.

Sedan 2016 har företaget avstått från kalhyggen, eller trakthyggen, efter att ha hört sammat turistnäringens och Laxå kommuns vädjan om ett varsammare skogsbruk för att inte skrämja bort turister. Samtidigt som man letade efter ett område att börja testa hyggesfria metoder. Det innebär att vissa kriterier hålls vad gäller skogens täthet, luckor med kalmark och ungskogens höjd.

– Det vi vinner är ett mer socialt anpassat skogsbruk, att det alltid finns träd på alla ytor i skogen och ökad biologisk mångfald, säger Rune Andersson, Sveaskog.

På fem år har Sveaskog nu

gått igenom 150 hektar av sitt område och fortsätter sitt arbete och det tar över 50 år innan alla bestånd gått igenom.

Att ställa om hela Sveriges skogsproduktion till hyggesfritt skulle ta 100–150 år eftersom hela trävaru- och massaindustrin i Sverige är anpassad efter ett skogsbruk med kalhyggen.

– Det finns de som ser det traditionella skogsbrukets metoder med plantering, röjning, gallring och avverkning som en stor klimatpåverkare med omfattande koldioxidläckage. Samtidigt finns de som menar att ju mer skog man brukar dess mer kol binder man.

Kol finns lagrat i trädens stam, grenar, barr, löv och rötter, men även i dött organiskt material. Är kolet bundet i skogen bidrar det inte till växthus-effekten i atmosfären. Beroende på hur skogen brukas kan mängden kol som är bundet i skogen förändras, allt enligt Skogsvårdsstyrelsen.

Sören Karlsson är maskinföraren på Finnerödja skogstjänst som klarar att

Skogen runt Tivedens nationalpark ska vara inbjudande att gå i. Därav hyggesfritt skogsbruk.

Rune Andersson ansvarar för avverkningarna av Sveaskogs hyggesfria zon på 2 000 hektar i Tiveden.

” Det vi vinner är ett mer socialt anpassat skogsbruk, att det alltid finns träd på alla ytor i skogen.

plocka träden i skogen.

Trädplockning med ögonmått – det klarar Sören i skogsmaskinen

Det hyggesfria sättet att bruka skogen ger Finnerödja skogstjänst arbete. Företaget verkar i hela Mellansverige och är en av få, två eller tre skogsavverkare i hela landet som kan konsten att ta sig fram i en skog och plocka de största träden inom ett område.

– Det kräver planering och speciell erfarenhet och ett öga för hur man ska ta träden, säger Peter Arne, vd, som anlitas av Sveaskog och privata skogsägare för den här speciella typen av skogsbruk.

Efterfrågan på Finnerödja skogstjänsts arbete har växt successivt.

– Den har ökat på de sista två åren, när fler och fler skogsägare prövar att avverka skonsamt på grund av klimatpåverkan och den biologiska mångfalden.

Det blir därmed färre och färre kalhyggen att jobba med för företagets 20 anställda och mer och mer av det hyggesfria.

– Allt vi gör i dag handlar ju om att ställa om och vi har en ökad efterfrågan på våra tjänster i känsliga naturområden.

Sören Karlsson är en av maskinförarna på tre av företagets skördare.

De träd som ska avverkas markeras inte ut i förväg, vilka som ska tas bestämmer föraren vid spakarna. Han i sin tur lutar på sitt ögonmått och plockar de stora träden.

– Träden ska vara 40 centimeter i diameter i brösthöjd, säger Sören Karlsson.

De maskiner som Finnerödja skogstjänst använder sig av är mellanstora skördare och något mindre skotare, röjsåg och motorsåg. Ibland har företaget även anlitat hästen i extra känsliga områden.

Detta sätt att avverka skogen kräver mindre skotare.

Peter Arne, vd på Finnerödja skogstjänst.

” Fler och fler skogsägare prövar att avverka skonsamt på grund av klimatpåverkan.

En förebild måste man ha om man ska bli filmmakare. Endast den bästa är gott nog för Leon Sundkvist, 13 år: Steven Spielberg, Jurassic Parks och ET:s regissör.

Unga filmare i Laxå tar pris och lär mer

Denne flerfaldige Oscarsvinnare hade Leon och hans kompisar i Laxå Moviemakers, Melvin Sundkvist, Felix Gustafsson och Milo Tålsgård, i tankarna när de gjorde sin film *Drömmarnas park* i höstas.

Och det gick hem! De blev distriktsmästare i Noomaraton, tävlingen där man deltar med en film gjord på 24 timmar, anordnad av Film i Örebro län. ”En berörande historia, kreativt framställd, en film som vill något och som visar att drömmar kan bli verklighet”, var juryns omdöme.

Filmen, *Drömmarnas park*, är drygt fyra minuter lång och handlar om en uteliggare som bor i en kartong i en park. Milo Tålsgård spelar mannen, en flykting från Syrien som får hjälp till jobb och bostad. Han kan dessutom kvittera ut sin första lön, gå och klippa sig och köpa nya kläder.

Filmmästerskapet har gett Laxå Moviemakers ett sug efter mer kunskap och de unga filmmakarna är idel öra när Hanna Welander och Anders Jansson från Örebro filmförening besöker Allaktivitets-

Filmutbildning planeras i Laxå. Örebro filmförenings Hanna Welander och Anders Jansson gästade Allaktivitetshuset för att berätta om filmsatsningen. Från vänster Saga Andersson, Hanna Welander, Anders Gustafsson, Milo Tålsgård, Felix Gustafsson, Sanna Söderström, fritidsledare, Leon Sundkvist, Melvin Sundkvist och Norton Andersson.

Drömmarnas park tog hem distriktsfinalen i Noomaraton, tävling för filmskapare.

huset för att berätta hur de kan hjälpa till att utveckla filmmakandet.

– Vi erbjuder stöd från äldre filmskapare i branschen som kan bidra med tips och råd i manusskrivande, regi och redigering, säger Hanna Welander. Man kan även låna teknisk utrustning.

Pengar till filmsatsningen kommer från Leader-Mellansjölandet som bidragit med 900 000 kronor för att ta ut filmen från de större städerna till mindre orter, i detta fall Laxå, Hallsberg och Askersund.

– Vi vänder oss till 12–19-åringar, säger Anders Jansson och planerar filmcirkel med handledare en gång i veckan där möjligheten finns att driva sitt filmprojekt parallellt med cirkelstudierna. Cirkelarna är kostnadsfria och sker i Bildas regi. Tanken är att starta filmgrupp i Laxå och dra igång en filmfestival där de filmer man gör kan visas. Festivalen planeras till våren 2022.

Möjlighet finns även att delta i Kortfilmsdagen på årets kortaste dag den 21 december på Bio Roxy i Örebro.

Är kameravinkeln rätt? Laxå Moviemakers Melvin Sundkvist, Milo Tålsgård, Leon Sundkvist och Felix Gustafsson i filmskapartagen.

Leon Sundkvist, 13 år, vet vad han vill bli: filmmakare.

” En berörande historia, kreativt framställd, en film som vill något och som visar att drömmar kan bli verklighet.

Trångt i det fina Tiveden

Turistsommarens plus och minus summerades

Turistföretagarna i och runt Tivedens nationalpark har sammanfattat sommarsäsongen vid en dag på Aspa herrgård. Drygt 30 personer från företag i de fyra samverkande kommunerna Laxå, Askersund, Karlsborg och Gullspång medverkade.

Plus: Vädret, många besökare, nya ställplatser för husbilar, längre säsong, ej priskänsliga kunder, tillgång till information, bättre utomhusutbud.

Minus: Inga publika arrangemang (på grund av pandemin), parkeringar, skräp, få matställen, kommunikationer, personalbrist, saknad av internat vid nationalparkens huvudentré.

Alla var överens om att besökstrycket på Tivedens nationalpark börjar bli ett bekymmer. Under högsäsong strömmar folk till i sådana mängder att vägar riskerar att proppas igen på grund av vilda parkeringar. Att anlägga fler parkeringsplatser än som nu finns är inte möjligt enligt länsstyrelsen som förvaltar parken. Andra lösningar måste till.

Turistnäringens guldägg måste skyddas och ett förslag som vann gehör är att skapa noder runt parken och därmed vidga begreppet Tiveden. Dessa noder eller samlingspunkter

ska erbjuda parkeringsplatser, bekvämlighetsinrättning, matställe. Tanken är att besökarna till Tiveden då kan ställa sina bilar och åka med en skyttelbuss in till huvudentrén. En fördel är om samlingsplatsen kan innehålla en attraktion i sig. Noderna bör vara tre, en i varje kommun Laxå, Karlsborg och Askersund.

Att handla snabbt är viktigt. I november är 25 miljoner kronor sökbara för projekt hos Tillväxtverket. Regionerna söker och samordnar och turistnäringen runt Tiveden har flaggat för att förstärka och utvidga vandringsleder och MTB (mountainbike)-leder.

Flera olika bidrag annonseras framöver med anledning av en ny nationell strategi för besöksnäringen där innovation, hållbarhet, kommunikationer och kompetensförsörjning betonas. Viktigt är att lyfta fram Tiveden under hela året.

Arbetsgrupp Destination Tiveden med Jarl Karlsson, Karlsborg, Anna Wiktorsson, Laxå kommun, Kersti Beck Larsson, Askersund och Daniel Gustafsson, länsstyrelsen, sammanfattade dagen och sorterade upp vad som går att göra omgående och vad som tar längre tid. Ett kalendarium med nio olika mötestillfällen upprättades.

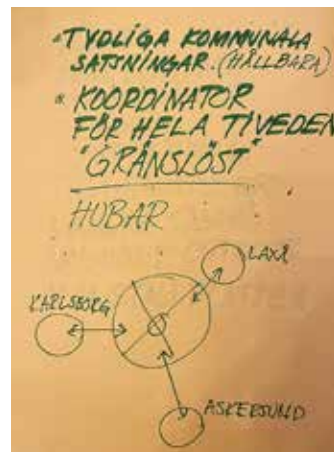

Tiveden är turistnäringens guldägg.

Foto: Arash Vahdati

30 turistföretagare slår sina kloka huvuden ihop hur anstormningen till Tivedens nationalpark ska hanteras.

Det vill turistföretagen ha.

FAKTA

Nationalparken lockar fler och fler

Siffran för antalet besökare i Tivedens nationalpark är ständigt växande. Från 2017 då den nya entrén invigdes har antalet besökare fram till och med 2020 ökat med 56 procent. Under covidåret 2020 uppgick besöksantalet till 150 000 personer, vilket toppas av innevarande år, då besökarna i parken fram till oktober uppgått till 165 000 personer. En ökning med 10 procent från föregående år.

Marie-Louise och Hjördis är bibliotekets bokslukare

Boken spelar stor roll i Hjördis Wenells och Marie-Louise Åstedts liv. De hör till Laxå biblioteks storlånare och slukar tre till fyra böcker i veckan.

– Ibland kan jag nästan tycka att det blir för mycket. Därför är det bra att jag då och då måste resa mig upp ur läsfåtöljen för att lägga in mer ved i kaminen!

Hjördis Wenell läser allt, skönlitteratur, deckare och biografier.

– Med stort nöje tar jag också del av reseskildringar. Jag har nyligen läst Ester Blenda Nordströms. De gavs ursprungligen ut som resebrev i svenska dagstidningar.

Hon åkte bland annat över till Amerika 1912, till Ellis Island, dit invandrarna kom när de anlände till nya landet. Ester Blenda reste runt i svenskbygderna där hon skildrade de svenska invandrarnas röda stugor.

– När jag läste det slog det mig att Vilhelm Moberg måste tagit del av reportagen och låtit sig inspireras när han skrev sin romansvit om Karl-Oskar och Kristina.

Feelgood är inte en genre som faller de två damerna i smaken. Kravet på böckerna är att de ska vara välskrivna. Liknar innehållet en flickbok eller skoluppsats blir det tummen ner.

– Jag kan börja med en bok utan att läsa ut den, säger Marie-Louise Åstedt. Om man redan på första sidan kan för-

Marie-Louise Åstedt och Hjördis Wenell är bokälskare. De är två av Laxå biblioteks trogna besökare.

stå hur boken slutar så lägger jag ifrån mig den meddetsamma. Likaså om det vimlar och svordomar och könsord. Jag vill läsa böcker som ger något litterärt, med bra språk, annat lägger inte jag ner tid på.

Boken har följt Hjördis Wenell och Marie-Louise Åstedt genom livet från det att de lärde sig läsa i fyra-femårsåldern.

Det som läsningen ger tillbaka är att man i litteraturen får möta andra människor, får insikt i andras liv, tankar och miljöer.

– Ta bara Christina Sandbergs serie om hemmafrun Maj från Örnsköldsvik, säger Marie-Louise Åstedt. Här får man på köpet en beskrivning

av hur den staden växte fram från 1940-talet och framåt. Jag rekommenderade en väninna från Örnsköldsvik att läsa böckerna så hon skulle få lära sig mer om sin stads utveckling. Hon blev helt tagen!

Att Laxå bibliotek betyder mycket för Hjördis Wenells och Marie-Louise Åstedts läsande är ställt utom allt tvivel. Om det fanns hundra stjärnor att dela ut för servicen skulle de ge biblioteket full pott.

– Utbudet är bra, bemötandet utmärkt, säger Hjördis Wenell. Finns inte de böcker man frågar efter inne beställs de. Låshörnan är perfekt! Liksom olika arrangemang, boklädeöppningar, deckarkvällar, bok-

cirklar. Och när biblioteket var stängt under pandemin kunde man hämta en kasse med beställda böcker utanför dörren. Och allting gratis!

Kan man begära mera av ett bibliotek?

FAKTA

Boken kommer

Visste du om att du kan få dina låneböcker hemkörda till dig? Bibliotekets service Boken kommer är till för kommunens invånare som inte kan ta sig till biblioteket på grund av hög ålder, sjukdom eller annan funktionsnedsättning, tillfällig eller permanent. Servicen är kostnadsfri. Anmäl dig till biblioteket 0584-47 31 96. E-post: biblioteket@laxa.se

Sonja Ljunggren gillar det hon ser i den nyrenoverade trean på Linnéagatan 2 i Laxå

Maj-Britt Larsson är förväntansfull inför att få flytta in i den nyrenoverade tvåan på Linnéagatan.

Nyrenoverat på Linnéagatan 2

Öppet hus i Laxåhems nyrenoverade lägenheter på Linnéagatan 2 i Laxå drar publik.

Sonja Ljunggren som ännu bor i en villa centralt i Laxå vill veta mer och tilltalas av det hon ser i lägenheten om tre rum och kök.

De fräscha golven, det snygga och väl utrustade badrummet, färgsättningen, de stora fönstren och inte minst den spaciösa garderoben som man kan gå in i.

– Hit vill jag flytta, säger hon och bokar tid för en privat visning så hon kan komma tillsammans med sin man för att väcka även hans intresse.

En annan besökare är Maj-Britt Larsson från Finnerödja. Hon kliver in i tvåan mitt emot, till just den bostad som är hennes om en vecka men som visas för allmänheten denna lördag.

Hon har tumstocken i handen och tänker ut hur hon ska möblera. Ett vitt skåp, en skänk, två stolar, och en soffgrupp får plats i vardagsrummet, medan hon nog får fun-

En strid ström av besökare en lördag i slutet av oktober när Laxåhem visade de nyrenoverade lägenheterna på Linnéagatan 2 i Laxå.

dera på att köpa ett runt bort till köket om alla ska rymmas när barn och barnbarn kommer på besök.

– Mycket fin lägenhet! Jag är nöjd och känner stor förväntan.

Tvåan på 59 kvadratmeter

kostar 6 700 kronor och för trean på 77 kvadratmeter mitt emot utgår en hyra på 8 200 kronor.

De två trappuppgångarna på Linnéagatan 2 har renoverats sedan sommaren 2020.

– Med de fyra lägenheterna på von Boijgatan 12 har vi fått 16 nya lägenheter i vårt bestånd sedan förra sommaren, säger Mattias Looström, vd på Laxåhem.

Ett 60-tal personer besökte visningen.

Laxåhem tar hand om hus och får nöjda hyresgäster

Förvaltning och förädling är ledord i det kommunala bostadsbolaget Laxåhem.

– Att fortlöpande vårda våra fastigheter och förädla lägenhetsbeståndet är nyckeln till nöjda hyresgäster och en god ekonomi, säger Mattias Looström, Laxåhems vd.

Som fastighetsägare arbetar Laxåhem med en bred palett. Tumregeln för fastighetsägan- de är underhåll 70 procent av beståndet, förädling 20 och nybyggnation 10 procent.

– I dag finns lägenheter av god standard i vår kommun. Rent generellt är det alltid dyrare att bygga nytt. Renoverar man äldre hus så finns ju tak, väggar, vatten, avlopp och el redan på plats. Av den grunden kan trivsamma lägenheter med senaste moderna standard skapas på ett mer kostnadseffektivt sätt.

Laxåhem har de senaste fem- sex åren fokuserat på underhåll av befintligt bestånd med målet att höja kvaliteten genom ett långsiktigt arbete.

– Det har redan gett resultat. Ekonomin har stärkts och våra

Laxåhem har blivit en bättre värd. God förvaltning har stärkt ekonomin och gjort hyresgästerna mer nöjda, konstaterar bolagets vd Mattias Looström.

hyresgäster är mer nöjda! Vid årets mätning av nöjd kund index ligger vi på 72 procent, en bra siffra! Vår styrka är den personliga service vi ger hyresgästerna. Behöver något åtgärdas rycker vår personal ut med kort varsel.

Linnéagatan 2 är den senaste i raden av de lägenheter som renoverats och nu fylls med hyresgäster. Kommande projekt är Utsikten 1 och 2, det före detta äldreboendet i Has-

selfors, som nu ska omvandlas till ettor, tvåor och treor.

– En arkitekt ritlar på lägenheterna nu och planerna är att byggnationen påbörjas 2022-2023.

Näst på tur står Mjölnergatan i Finnerödja, 27 lägenheter i fastigheter byggda på 1960-talet även om inget beslut än är klubbat. Senast Laxåhem byggde nytt var 2018, då fem radhus byggdes på Skolgatan i Laxå.

Hanna Engvall, finsk samordnare.

Hanna värnar det finska

Hanna Engvall är ny samordnare för Finskt förvaltningsområde i Laxå kommun efter Linda Wallgren. Hennes uppgift är att informera om sverigefinnarnas rättigheter i kommunen, enligt den nationella minoritetslagen.

– Det sker genom öppet samråd, möten som hålls i Träffpunkt 18:s lokaler på Postgatan i Laxå, och olika kontaktvägar, facebook, instagram (ffo laxa), annonser och fysiska möten.

Som samordnare värnar Hanna Engvall en finsk profil inom äldreomsorgen, där man som sverigefinsk har rätt att få service och omvårdnad av finskspråkig personal. Hon verkar för att finska högtider och kost uppmärksammas.

– Även inom förskolan har det finska fokus. Finsktalande förskollärare åker runt till kommunens förskolor och undervisar i finska. Det är en rättighet för de barn vars föräldrar har finsk anknytning och som önskar detta. Modersmålsundervisning i grundskolan påbörjas innan årets slut.

Hanna Engvall ser fram emot att utveckla det finska förvaltningsområdet ytterligare.

– Det ska synas att Sverigefinnar är en stor del av vår kommuns identitet!

Unga dansar i vår

⇒ Vill du dansa? Då kanske communitydans är något för dig. Det är en metod som ger den som vill möjlighet att uttrycka sig i den konstformen.

I vår inbjuds barn och ungdomar i Laxå att dansa under ledning av en professionell danskonstnär.

Det är Laxå kommun och Region Örebro län som med stöd av Kulturrådet finansierar

projektet. En eller två danskonstnärer ska leda undervisningen under åtta veckor i vår, preliminärt veckorna 8–16.

Communitydans innebär att utgå från den plats där man lever och att lyfta fram deltagarnas egna berättelser. Danskonstnären fungerar som guide eller inspiratör och deltagarna får möjlighet att göra konstnärliga val.

En konstnärlig kommentar till de styrande mullorna i Iran.

Arash Vahdati, gatukonstnär från förtryckets Iran, tidigare bosatt i 20-miljonersstaden Teheran, nu Laxå, med sina bilder på väggarna i Lilla Galleriet, Laxå bibliotek.

Vad gör man när man blir dödshotad för sin konst? Flyr om man kan. Från 20-miljonersstaden Teheran till Laxå.

Arashs bilder skakar om

Det gjorde gatukonstnären Arash Vahdati 2015. Han lämnade sin studio i Irans huvudstad och sitt liv i hemlandet för att kunna ge utlopp för konstnärliga ådra.

Under några veckor i oktober ställde han ut 46 verk, slutfasen av många års arbete, i Lilla Galleriet på biblioteket i Laxå.

Där fyllde han väggarna med bilderna som trots flykten inte lämnar honom.

– Jag ser dem hela tiden, de passerar revy, jag kan sitta och titta på en vit vägg och bara se dem komma. Det är bara att ta ned dem på en tavla.

Arash Vahdati är ett konstnärligt lackmuspapper över vad som sker i den förtryckande delen av den muslimska vär-

den och även kring företeelser i västerlandet som inte lämnar honom ifred.

En mulla med jätteturban över ett åsnehuvudskelett framför en moské i intensiv blodig orangeröd färg mot en lila himmel. Eller ett par, en man i turban och en kvinna i heltäckande burka, som mödosamt bärs fram på ryggen av två figurer av folket också de med åsnehuvuden, bilder som symboliserar den förtryckande religiösa minoritetens totalitära makt.

– Alla mina motiv har en

egen berättelse, de här fyra figurerna skildrar folket som bär klicken som styr och exploaterar dem.

Åsnan har kommit att bli central i Arash Vahdatis bilder för att utmana idén om vad är rätt och vad som är fel.

– Jag förstod och upplevde att ojämlikhet och tyranni är källan till alla krig och orättvisor och det vill jag visa här. Jag vill ge min bild av en oförståelig värld. En fråga jag också ställer är vad som är konst och vad som inte är det.

Det kommersiella styr, me-

nar Arash Vahdati som inte håller den världsberömda gatukonstnären Banksy högt.

– Han har förvandlat gatukonsten, som är ett i grunden demokratiskt uttrycksätt för alla att utöva och alla att betrakta, till ren och skär kommersialism. Det är otillständigt.

Arash Vahdati arbetar med digitalt tryck där motiven skapas i dator av fotografi och fotomontage. Bilden framställs i screentryck, handtryck eller sprejas.

Han har medverkat i tre soloutställningar, i Iran 2013, i Helsingfors 2014 och nu i Laxå 2021. Arash Vahdati är grafisk formgivare sedan 2000 och arbetar på Laxå kommun som grafisk formgivare och kommunikatör.

Poster med Arash Vahdatis signatur, åsnehuvudet.

Interiör som Arash Vahdati tvingades överge: sin egen studio i Teheran.

Verk som symboliserar den religiösa minoritetens totalitära makt.

Kommunalrådet Bo Rudolfsson på företagsbesök hos Stefan Fransson på Hartmans ord & bild AB i Laxå.

Andreas Franzén, Fönster & Byggvaruhuset välkomnade kommunbesöket och berättade om utvidgningsplaner.

Företagsbesök på ...

Stefan Fransson på Hartmans ord & bild i Laxå berättar om sina framtidsplaner för kommunalrådet Bo Rudolfsson och kommunens näringslivsutvecklare Anna Wiktorsson som kommit på företagsbesök.

– Jag planerar att växa och har idéer, vilket innebär att

jag i en framtid kan anställa fler. Men jag vill inte gå fram för snabbt.

Stefan Fransson har ägt Hartmans ord & bild AB i tre år. Företaget tillverkar skyltar, dekalor, fordonsdekor, affischer, rollups, beachflags, visitkort, utför lasergravering och genomför även tryck på kläder.

Hartmans ord & bild är en av Laxå kommuns leverantörer. Den bil som Bo Rudolfsson och Anna Wiktorsson färdas i

till lokalerna på Industrivägen har av företaget försetts med stripes med kommunens logotype och färger och besökarna får nu veta hur den tillverkningen går till. Bo Rudolfsson och Anna Wiktorsson lär och lyssnar och får veta att Hartmans ska investera i en ny stor maskin som kräver ommöblering. Egentligen krävs en större lokal.

– Vi går på max, säger Stefan Fransson, men jag stan-

nar kvar här för att utveckla verksamheten på annan plats i Laxå.

Hartmans har tre anställda och är något av ett familjeföretag. Stefan Franssons syster Maria Fransson, ekonom, är nyligen anställd och i produktionen arbetar Thuni Felldin, dotter till Stefan Franssons sambo. Just den här dagen extraknäckte även Lova Felldin, syster till Thuni.

... och

Även Fönster & Byggvaruhuset, dörr i dörr till Hartmans, är ett företag som växer.

Andreas Franzén heter ägaren som nyligen flyttat in på Industrivägen, efter att ha startat verksamheten 2017.

Företagets nisch är fönster, dörrar och badrum och specialiteten är att skraddarsy

lösningar efter kundens önsningar och behov.

På Industrivägen ställs de olika badrumsinredningarna ut.

– Vi levererar monterat och klart, säger Andreas Franzén. 60 procent av våra kunder är olika badrumsinredningarna utgörs av byggföretag.

Andreas Franzén berättar för Bo Rudolfsson och Anna Wiktorsson att även hans företag planerar att växa. Redan nu fördubblas företagets yta

genom att våningen en trappa upp tas i bruk i februari.

– Min ambition är att vi ska bli fyra-fem anställda här i Laxå, tre-fyra på golvet ute hos kund och en på kontorsidan.

Att expandera just i Laxå kommun är en självklarhet för Andreas Franzén.

– Jag vill värna om det lokala och handlar lokalt. Jag köper färgen i färghandeln och vad gäller utsmyckande inredning nyttjar jag Sjöboden.

Andreas Franzén uppskattar intresset från kommunen och berättar gärna om sin verksamhet och sina planer. Uppskattningen är ömsesidig.

– Företagsbesöken är viktiga för oss, säger Anna Wiktorsson. Vi vill gärna lära mer om näringslivet i kommunen och om hur vi kan bidra. Synpunkterna tar vi med oss till näringslivsrådet och tjänar även som input för arbetet med det näringslivsprogram som nu arbetas fram.

Nu ska det bli fart på 65-plussarna!

Ett nytt samarbete mellan EU-organisationen Cherries, Laxå kommun, Region Örebro län, Syd-närke hälsoteam, Svenska kyrkan, Medborgarskolan, Örebro läns bildningsförbund, Finnerödja IF, PRO, SPF och RF/Sisu Örebro ska få fart på 65-plussare.

EU-projektet är unikt för Laxå kommun och målet är att aktivera äldre, motverka ensamhet, öka fysisk aktivitet och social samvaro.

– Gemenskap med andra är

extremt viktig för hälsan, särskilt så här i efterdyningarna av pandemin, säger Simon Elgbratt, aktivitets- och projektledare, RF/Sisu.

Projektet innebär att skapa guldkant på tillvaron och verka för en roligare vardag, att underlätta för de äldre att träffas, skapa mötesplatser och informera vilka aktiviteter som finns i kommunen, anordna studiecirkel i olika ämnen.

Aktiviteterna drar igång i början av 2022 och många av dem är gratis.

Det blir roligare tillsammans.

Arkivbild

FAKTA

Cherries är ett EU-finansierat projekt som riktar sig mot innovation och entreprenörskap inom hälsosektorn.

"Eftersom ett av socialnämndens uppdrag är att främja ett hälsosamt åldrande för våra kommuninvånare lät det väldigt

intressant för oss att finnas med", säger Madelene Maxe, socialchef i Laxå kommun. Vi vet att ensamhet är ett utbrett folkhälsoproblem och något som har blivit ännu mer påtagligt under pandemin.

Kommunen beviljades medel och projektet är i full gång sedan

juni i år. Formellt står Laxå kommun som projektägare, men drivs i god samverkan mellan en rad aktörer i kommunen. Pengarna går till en projektledare för arbetet.

"Det finns ett stort engagemang och driv och allt eftersom projektet går framåt involveras

flera aktörer och det bubblar av idéer och lösningar. Själva projektet kommer att pågå till och med april 2022, men eftersom insatserna knyter an till kommunens befintliga förebyggande arbete finns gott hopp om fortsättning även efter att projektet har avslutats."

Enkät: Laxåbornas tur

Under några år har lokala grupper i Finnerödja, Röfors, Hasselfors och Tived arbetat fram en utvecklingsplan för sin ort. Det har skett med hjälp av intervjuer och enkäter. Planerna speglar invånarnas uppfattning hur de tillsammans kan stärka och utveckla den egna orten.

Nu kommer turen till invånarna i Laxå. Här har en arbetsgrupp resonerat fram ett embryo till en utvecklingsplan. Bland annat har gruppen funderat kring kommunens planer på ett naturreservat i Midsommarberget, med dess vackra och högresta tallar. Här har Laxåborna en centrumnära, lättillgänglig skog, frisk och säker att vistas

i. Tanken är att undanta badet och att discgolfbanan ska vara kvar i reservatet. Här finns även önskemål om en säker gång- och cykelbana.

Nu får invånarna möjlighet att säga sitt om hur tätorten Laxå ytterligare kan stärkas och utvecklas. Enkäten finns att fylla i på nätet laxa.se/laxasframtid

Den som vill fylla i en pappersenkät kan hämta dokumentet på biblioteket eller i kommunhuset. När svaren kommit in samlas idéerna i ett utkast till utvecklingsplan som därefter ställs ut. Utifrån de synpunkterna tas planen av kommunfullmäktige. Utvecklingsplanen beräknas vara fastställd i mars 2022.

Hans Traav, Laxå kommuns utvecklingschef, med de fyra utvecklingsplaner som hittills arbetats fram. Nu kommer turen till Laxå.

FRÅGAN

Vad betyder skogen för dig?

Ronny Johansson, Laxå:

– Skogen betyder allt för mig! Den är en enda stor källa till återhämtning. Jag är jägare och spenderar ofta flera timmar i skogen, om inte dagligen så nästan.

Carina Rosengren, Finnerödja:

– Skogen erbjuder mig lugn och tystnad, vilket är bra för kropp och själ. Jag tillbringar gärna tid i skogen och jag brukar plocka mycket svamp och bär.

Ethel Hellström, Laxå:

– Jag bor i närheten av skog och jag har gått mycket i den när jag var yngre och starkare. Skogen har betydelse mycket för mig i mitt liv.

Mikael Gustafsson, Laxå:

– Skogen är ett måste för mig. Där är så fridfullt och dit går jag när jag vill koppla av och rensa skal-len. Då fiskar jag samtidigt i något sjö. Jag är nog i skogen varje helg.

Oskar den förste gör succé bland de gamla

Greta har druckit sitt förmiddagskaffe och tar katten Oskar i knäet. Hon börjar smeka hans mjuka långhåriga päls och får en uppskattande blick som tack. Katten rör på öronen och börjar spinna av välbehag. Så minns Greta en sång och börjar med en ljus och tonsäker stämma sjunga för sin vän:

– Lille katt, du och jag ska tillsammans gamla bli!

Det är artisten Elsy Lindgrens sång ”Du och jag”, skriven av Per-Martin Hamberg, hon minns. En melodi som spelades i radio i mitten av 1950-talet. Nils Weingards orkester ackompanjerade och melodin var på sin tid ett örhänge. Ett musikaliskt stycke som Greta måste ha tjusats av som ung och där texten fortsätter: ”Vi ska minnas vår ungdoms melodi och allt vackert och ömt som vi sjungit och drömt ska förenas i ljuvlig poesi!”

Den strofen förvandlar Greta till ett nynnande, katten blinkar sömnigt instämmande och Greta inviterar honom att sova en stund i sin säng. Men till dess kan inte katten vänta, han blundar och somnar direkt.

Oskar, egentligen med det kungliga tillägget ”den förste”, är en av fem robotkatter på Ramundergården. Han vilar sig vanligen på en byrå i dagrummet på demensavdelningen 17B. När ingen brytt sig om honom på ett tag brukar han gäspa högljutt.

– Han kan tvätta sig, lägga sig på rygg, jama och spinna, säger Frida Posth, undersköterska.

Greta tar robotkatten Oskar i knät och minns en sång från sin ungdom.

Oskar gör verkligen nytta. Han sprider lugn omkring sig.

En kvinna var lite orolig vid läggdags och hade svårt för att koppla av. Sedan hon fått Oskar vid sin sida och hon kände kattens päls och spinande slappnade hon av och somnade.

Robotkatterna har bott på Ramundergården sedan slutet av september. 32 personer på fyra demensavdelningar träffar dem.

– Det är olika hur katterna tas emot, säger Frida Posth, en del är mycket förtjusta medan andra helst avstår från kontakt.

Man kan ändå säga att robotkatterna har gjort succé.

– De lockar fram sång och minnen och är mer hanterbara än levande katter, som ju inte gör som man säger alltid. Dessutom finns allergirisk och levande katter innebär extra

arbete med mat, tömning av låda och tillsyn. De här kan vi ta undan om de inte används.

Hos Greta tändes stunden med Oscar glimten i ögat och katten får ta emot ett förtroende, något ingen annan vet. Kanske ska de två snart skiljas.

– Jag vet inte hur lång tid jag stannar här, säger Greta och stryker med handen över kattens huvud.

FAKTA

Robotkatter har prövats på äldreboenden under flera år. Anledningen till att de fem katterna nu köptes in till Ramundergården är ett statligt bidrag för digital utveckling. **”Vi uppnår ett** avbrott i vardagen, gemensamt samtalsämne, taktill stimulering och känsla av närhet och värme”, säger Anna-Karin Gruffman Arne, enhetschef. **En katt kostar** 3 000 kronor.